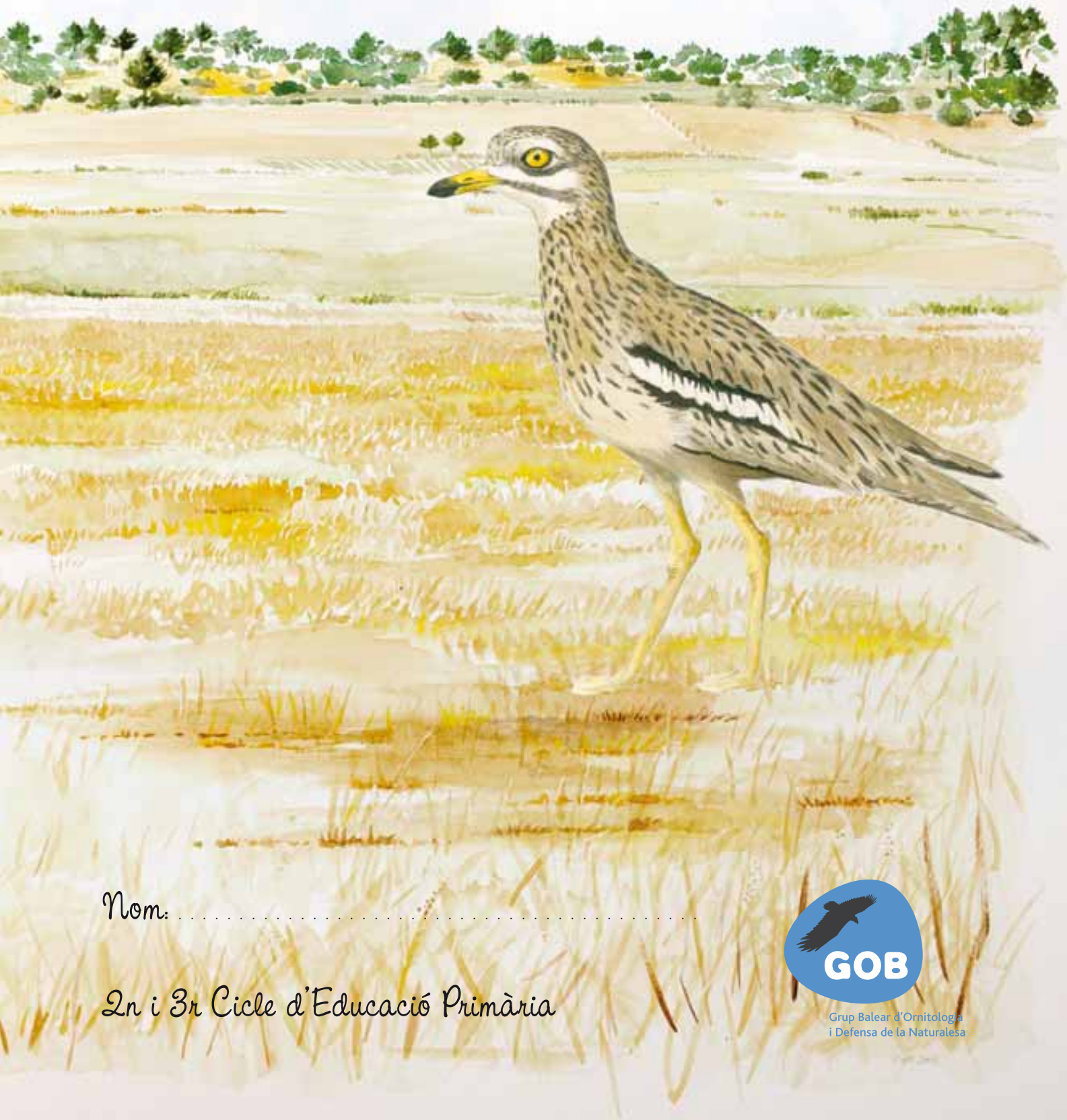

L'agricultura i la biodiversitat al Pla de Vilafranca

Nom: .....

2n i 3r Cicle d'Educació Primària

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

Què és l'agricultura?

L'agricultura és el conjunt de feines i coneixements de conrear la terra per produir aliments. Va començar fa milers d'anys. Fins aquell moment l'ésser humà es desplaçava per diferents territoris a la recerca d'aliments.

El Pla de Mallorca sempre ha estat una zona de gran importància agrícola i avui en dia, encara és la zona agrícola més rendible de l'illa de Mallorca, essent el cultiu de cereals, el més estès i apropiat per el Pla, per les seves característiques i la seva adaptació al cultiu de secà.

També és important anomenar el cultiu de melons, síndries i tomàtiques a la seca, molt interessant per la seva gran adaptació a les condicions climàtiques, a una terra que aguanta molt bé la humitat i a un treball molt acurat per part dels pagesos. Dona com a resultat un cultiu de secà d'una qualitat extraordinària.

El manteniment de l'agricultura al Pla de Mallorca, és de vital importància, per a la biodiversitat de la zona, afavorint tot un conjunt d'éssers vius que s'han adaptat a aquests sistemes de cultius, destacant la gran quantitat d'aucells que aprofita aquests ecosistemes gràcies a la feina del pagès per poder viure.

L'agricultura ecològica és un conjunt de pràctiques agrícoles que fan servir productes naturals, no utilitza cap producte químic, ni cap organisme modificat per l'home. L'objectiu d'aquest tipus de pràctica és l'obtenció d'aliments saludables de major qualitat nutritiva mitjançant pràctiques que no perjudiquin els pagesos, els consumidors i el medi ambient.

Els aucells nidificants del Pla de Mallorca

Al Pla viuen algunes espècies d'aucells amb unes característiques molt especials, espècies que anomenam aus estepàries. A aquestes espècies no els hi agraden els boscos ni les zones humanitzades, sinó que se troben més a gust als grans espais oberts com aquest Pla.

No fan niu, sinó que crien directament posant els ous en terra i la majoria d'elles tenen colors marrons per passar així més desapercebudes.

Cucullada (*Galerida theklae*)

Espècie de color grisenc amb retxes fosques d'uns 15 cm i una forma de cos rodona. Té un característic puput de plomes al cap que el fa inconfusible. Amb el seu bec fort i llarg s'alimenta principalment d'insectes i també d'algunes llavors. No aixeca el vol fins que ets ben a prop d'ella.

Sabies que? ...les cucullades sempre van en parella durant tot l'any? Les cucullades mantenen tot l'any la mateixa parella i és habitual veure-la sempre de dos en dos o en petits grups familiars després de l'època de cria.

Terrola (*Calandrella brachydactyla*)

La terrola és més petita que la cucullada i de color d'arena amb retxes marron clar per damunt i quasi blanques per davall. A l'època de reproducció els agrada volar ben amunt i posar-se a cantar. Menja sobretot insectes i petites llavors i flors.

Sabies que? ...la terrola se'n va després de criar cap a Àfrica en un viatge de varis milers de quilòmetres? La terrola és una espècie exclusivament estival i només ve a Mallorca per criar.

Guàtlera (*Coturnix coturnix*)

La guàtlera és com una gallineta molt petita i de color de terra amb moltes retxes de colors marrons, blancs i negres. Quan està aturada és quasi invisible ja que se confon molt bé amb el lloc on viu. Tot i que sembla que no voli massa bé, la veritat és que pot recórrer grans distàncies volant. Només ens visita per criar durant la primavera i l'estiu.

Sabies que? ...la guàtlera ja pot criar el mateix any que neix? La guàtlera és un dels pocs aucells que ja se pot posar a criar al poc de néixer i no ha d'esperar al manco un any com la majoria d'espècies.

Rapinyaires del Pla de Mallorca

Al Pla també nidifiquen algunes espècies de rapinyaries molt interessants. Aquí te'n presentam 3 d'elles: un rapinyaire nocturn, l'òliba i dos rapinyares diürns, l'arpella cendrosa i el xoriguer.

Òliba (*Tyto alba*)

L'òliba és un rapinyaire nocturn de plomatge blanc per davall i entre gris i marró per damunt. Té els ulls negres i s'alimenta quasi exclusivament de rosegadors com rates i ratolins. Per caçar normalment vigila des d'un punt alt. S'empassa les preses senceres i un temps després regurgita unes bolles anomenades egagròpiles, amb les parts que no ha pogut digerir, com els pèls i els ossos.

Sabies que? ...les òlibes tenen una oïda més alta que l'altra? D'aquesta manera, a més de saber de quin lloc venen els sons, també poden saber a quina distància estan i els permet caçar els rosegadors en la més absoluta foscor.

Arpella cendrosa (*Circus pygargus*)

L'arpella cendrosa és un rapinyaire típic de les grans planures de cereal. El mascle i la femella són ben diferents, sent les femelles bàsicament marrons amb retxes fosques i els mascles, més petits, són de color gris amb les puntes de les ales ben negres. S'alimenten de petits rosegadors i aucells que cacen planejant en vol lent per damunt els camps.

Sabies que? ...fins ara l'única zona de cria coneguda per a aquesta espècie a Mallorca és el Pla de Vilafranca? Totes les parelles que s'han trobat criant d'arpella cendrosa a les Illes Balears ho han estat al Pla de Vilafranca, que té unes característiques que el fan molt atractiu per a aquesta espècie.

Xoriguer (*Falco tinnunculus*)

El xoriguer és un petit falcó de color marró amb punts més foscos i les potes grogues. El mascle té el cap i la coa de color gris, mentre que la femella els té marrons. És un poc més petit que un colom i li agrada viure a prop de l'home, sovint dins pobles i ciutats. Caça sobretot grans insectes, però menja també ratolins i petits aucells que normalment captura directament d'en terra.

Sabies que? ...els xoriguers són molt territorials? Els nius dels xoriguers i el territori que els envolta són fortament defensats per la parella i fins i tot s'enfronten a animals molt més grans que ells i els fan fora de la zona.

Mots encreuats

Completa el quadre amb els noms dels següents ocells: fuell, juia, guàtlera, òliba, alosa, terrola, cucullada.

Vertader o fals?

- 1. L'agricultura és una activitat que servia per tenir aliments antigament, ara anem al supermercat i ja no és necessària.
- 2. Els excrements de vaca sempre són un adob molt contaminant, pels aqüífers sobretot.
- 3. Les bardisses són un refugi important per a la fauna, per tant s'han de mantenir.
- 4. L'agricultura no empra mai ni adobs químics ni plaguicides, només s'utilitzen herbicides .
- 5. L'agricultura és una activitat que ajuda a conservar els espais on viuen els aucells.
- 6. Els romans van introduir els primers tractors a l'agricultura.
- 7. Al segar als matins es pot evitar destruir nius.
- 8. L'única zona de cria de l'arpella cendrosa a Mallorca és al Pla de Vilafranca.
- 9. Els pollets de sebellí poc després de néixer ja poden córrer , es diu que són nidífugs.
- 10. La utilització del verí al camp és il·legal, perquè poden perjudicar aucells com la milana.

Relaciona

Uneix cada producte amb el grup que creus que li pertoca.

Blat ●	● Cereals
Tomàtiga ●	● Hortalissa
Figes ●	● Fruita
Ordi ●	
Meló ●	
Alls ●	
Civada ●	
Codony ●	

Descobreix

Uneix els punts seguint la numeració. Què és?

Què podem fer des de l'agricultura per potenciar la biodiversitat al Pla de Mallorca?

Rotació de cultius. Evita l'esgotament de la terra i disminueix l'aparició de plagues i malalties.

Manteniment de séquies. El seu manteniment afavoreix la fauna i evita la pèrdua de sòl fèrtil quan tenim pluges fortes.

Reducció de fitosanitaris. És molt important per prevenir riscos a les persones i al medi ambient.

Manteniment de punts d'aigua. És de vital importància per a la fauna de la zona, tant aucells com mamífers i amfibis.

Implantació de bardisses. Les bardisses protegeixen del vent, limiten l'erosió, són un refugi indispensable per a la fauna, són font de matèria orgànica i ens permeten un òptim maneig del ramat.

Diversificació de la producció. És important donar un valor afegit al producte. L'elaboració és una manera de donar un major valor a la feina i poder diferenciar el producte.

Collita diürna. Moltes aus nidifiquen o dormen a terra, si la collita és diürna donam més oportunitat a fugir de les màquines

Reducció de plàstics. Avui dia hi ha al mercat materials substituïts al plàstic que es degraden ràpidament i s'incorporen a la terra sense problema.

Varietats locals. Estan més adaptades a les condicions del sòl i al clima de Mallorca i tenen més resistència a les plagues.

Adobament. Els adobs orgànics ens permeten augmentar la fertilitat de la terra de forma perdurable.

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

C/ Manuel Sanchis Guarnier, 10 07004 Palma
www.gobmallorca.com

col·laboren
Obra Social
SA NOSTRA Caixa de Balears

Fundación Biodiversidad